

schappelijke zijner methode. Hier te lande deed Mr. POLS streng recht daarover ⁷⁷). In Duitschland merkte MITTELSTÄDT op ⁷⁸), dat het niet aangaat, wijl zedelijk en lichamelijk gedegeneerde menschen, uit welke oorzaak ook, meer gepre-disponeerd voor misdaad zijn, gelijk voor andere buitensporigheden, daarom den misdadiger in het algemeen te beschouwen als behoorende tot den gedegeneerden levensvorm van een atavistisch ras. Onbegrijpelijk zoude hij LOMBROSO's aanhang achten, ware het niet, dat elk bijgeloof en iedere dwaasheid methode en volgelingen vindt, vooral wann'er zij uit het laboratorium of van de snijtafel komen, en daardoor ter aanbeveling carbollucht bij zich hebben.

ASCHAFFENBURG wees nog vóór eenigen tijd op de weinige kritische gave van LOMBROSO, en zijne neiging om uit toevallige waarnemingen en anekdoten vergaande conclusiën te trekken ⁷⁹). In gelijken geest APPELIUS ⁸⁰). En veler lof beperkt zich dan ook hoofdzakelijk tot eene waardeering van den stoot, dien hij gaf voor uitgebreide nieuwe onderzoekingen, gelijk TARDE hem vergelijkt met koffie, die wel opwekt, maar niet voedt.

Het is inderdaad opmerkenswaardig, echter niet vreemd, hoe tot zekere hoogte samengaat het uitwisschen van de grens tusschen mensch en dier, en het graven van eene diepe kloof tusschen mensch en mensch. Het pantheïsme kent eenerzijds zelfs rechten toe aan het dier, en maakt aan den anderen kant in de menschheid eene scherpe scheidslijn tusschen hoogere wezens en lagere, gelijk dit treffend uitkomt in de minachting van AUGUSTE COMTE en RENAN voor de breedere volksschaar. Ook op strafrechtelijk terrein wordt dit openbaar. Vruchteloos is het zoeken naar een *type criminel*. Wel mag en moet eenerzijds gedankt worden voor bewaring tegen ontwikkeling en uitbreken van het kwaad. Ruw-weg alle fijner onderscheid miskennen, is niet naar Gods Woord. Maar daarnevens leert dat Woord:

„Daar is niemand rechtvaardig, ook niet één;

„Daar is niemand die verstandig is; daar is niemand die God zoekt.

„Allen zijn zij afgeweken, te zamen zijn zij onnut geworden; daar is niemand die goed doet, daar is ook niet tot één toe.” ⁸¹)

En deze waarheid dringt zich telkens op ook aan wie het licht van Gods Woord versmaden. MITTELSTÄDT herinnert aan

Bybel en
het
type
criminel